

**MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM**

Neeme Nõmme
MTÜ Elurikkuse Kaitse
neeme.nomme@wellhold.ee

Teie 10.08.2026

Meie 08.09.2026 nr 13-3/2783-2

Vastuskiri

Täname Teid Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu kohta esitatud arvamuse eest.

Õhuliini ja maakaabli ning merekaabli terviklahenduse käsitlemine

Täpsustame esmalt, et planeeringu koostamisel ei ole lähtutud eeldusest, et 330 kV õhuliin ei võiks paikneda ranniku lähedal. Vastupidi, nii Saaremaa kui mandriosa lahenduste kavandamisel on üheks eesmärgiks olnud majanduslikult kulukama merekaabli pikkuse vähendamine võimaluse piires. Sellest põhimõttest lähtuvalt on Saaremaa läänerannikule kavandatud rannikualajaam, kus toimub üleminek maismaalahenduselt merekaablile.

Õhuliini eelistamine maismaal ei põhine üksnes rajamismaksumusel. Planeeringu koostamisel võrreldi erinevaid tehnilisi lahendusi, sealhulgas õhuliini- ja kaabellahendusi. Võrdluses hinnati nende tehnilist teostatavust, ehitus- ja käidukulusid, töökindlust, elektrisüsteemi toimimist, elektrilisi kadusid, hooldus- ja remondivõimalusi ning keskkonna-, sotsiaalseid ja majanduslikke mõjusid. Hindamise tulemusena osutus kavandatava ühenduse puhul sobivaimaks 330 kV õhuliin.

Saaremaa läänerannikul hinnati erinevaid alternatiive, sealhulgas Kotlandi ja Lõmala piirkonna lahendusi. Eelistatud lahendus kujunes tehniliste, majanduslike, keskkonnavaluste, kultuuriliste ja sotsiaalsete kriteeriumide koondhindamise tulemusena.

Läti suunas kavandatav merekaabel on Eesti-Läti neljanda elektriühenduse toimimiseks vajalik, kuid selle täpne trass ja tehniline lahendus määratakse eraldi menetluses. Käesoleva planeeringu ei käsitlenud merekaabli lõplikku tehnilist lahendust ega täpset trassi, samuti ei koostata selle kohta projekteerimistaseme maksumusarvestust.

Ettepanekus toodud on hinnatud planeeringu koostamisel võrreldud alternatiivide kontekstis, kuid nende põhjal ei ole ilmnunud asjaolusid, mis annaksid aluse eelistatud lahenduse muutmiseks. Saaremaa lääneranniku lahendus on kujunenud planeeringus võrreldud alternatiivide ning nende tehniliste, sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnavaluste mõjude koondkaalutlusel.

Kotlandi alajaama asukoht ja võimalik seos meretuuleparkidega

Kotlandi alajaama asukohta ei ole valitud üksnes majanduslikel kaalutlustel. Eelistatud trassikoridoride ja alajaamade asukohad on kujunenud keskkonnamõju strateegilise hindamise

tulemuste, tehniliste näitajate ja sotsiaalmajanduslike mõjude koondkaalutlusena. Kotlandi alajaam kavandatakse Varpe külla riigimaale ning see moodustab Eesti-Läti neljanda elektriühenduse Saaremaa lääneranniku tehnilise sõlmpunkti.

Planeeringu eesmärk on luua Eesti ja Läti vahelise elektriühenduse rajamiseks vajalik põhivõrgu taristu. Planeeringuga ei kavandata võrguühendusi ühegi konkreetse meretuulepargi, tööstusala või muu arendusprojektiga seotud vajaduste alusel. Samuti ei ole hinnatud ega võrreldud konkreetsete tulevaste meretuuleparkide liitumislahendusi ega tehtud valikut võimalike Liivi lahe meretuuleparkide ühenduspunkte silmas pidades. Samas ei välista planeering tulevikus täiendavate tootmisüksuste või muude arenduste ühendamist põhivõrguga, kui selleks on olemas tehnilised võimalused ning täidetud õigusaktidest tulenevad tingimused.

Elektrituruseaduse § 65 kohaselt ühendab võrguettevõtja asjakohase taotluse alusel võrguga nõuetekohase elektripaigaldise ning peab võrguteenuse osutamisel järgima turuosaliste võrdse kohtlemise põhimõtet. Liitumise tegelik võimalikkus sõltub seejuures võrgu tehnilistest tingimustest ja vaba edastusvõimsuse olemasolust.

Sellest tulenevalt ei saa järeldada, et Kotlandi alajaama asukoht oleks valitud eesmärgiga eelistada või välistada mõne konkreetse meretuulepargi tulevast ühendamist. Alajaama asukoht on kujunenud Eesti-Läti neljanda elektriühenduse rajamiseks hinnatud alternatiivide koondkaalutluse tulemusena.

Majanduslike mõjude hindamine

Planeeringu koostamisel tehtud analüüside põhjal ei ole alust järeldada, et õhuliini alternatiivi hindamisel oleks arvesse võetud üksnes võrguettevõtjale tekkivaid kulusid või mõjusid.

Alternatiivide võrdlemisel käsitleti majanduslike kriteeriumidena muu hulgas maa hõivamist, maaomandit, elamu-, äri- ja tootmiskaade kasutust, turismi- ja puhkealasid, metsamajanduslikku maakasutust, väärtuslikku põllumajandusmaad, maardlaid ning kalandusega seotud alasid. Sotsiaalsete mõjude hindamisel arvestati ka mõju elanikele, elamualadele ja kogukondadele.

Planeeringu tasandil ei ole siiski võimalik hinnata iga üksiku kinnisasja võimalikku väärtuse muutust ega arvutada konkreetsetele isikutele tekkivat majanduslikku mõju, sest planeeringuga määratakse trassikoridorid ja vajalikud maa-alad, mitte rajatiste lõplik paiknemine. Täpne maahõive ja püsivate kitsenduste ulatus selgub projekteerimisel.

Selgitame, et maakaabli lahenduse mõjusid on hinnatud. Planeeringu koostamisel võrreldi nii õhuliini- kui ka maakaablilahenduse tehnilisi, majanduslikke, keskkonnavalasid ja sotsiaalseid mõjusid. Maakaabli eelistamata jätmise põhjendused on esitatud planeeringu seletuskirjas ja alternatiivide võrdluse materjalides.

Merekaabli ühendamine alajaamaga

Planeeringu ülesanne on määrata ühenduse rajamiseks vajalikud trassikoridorid ja maa-alad ettenähtud detailsusastmele vastavalt, sellega ei määrata elektrikaabli lõplikku ehituslikku lahendust ega täpset asukohta meetrise täpsusega.

Saaremaa lääneranniku piirkonnas on planeeringuga määratud Kotlandi alajaama maa-ala ning ühenduse rajamiseks vajalikud koridorid. Lahendus näeb ette võimaluse ühendada tulevikus Saaremaa läänerannikult Läti suunas kulgev merekaabel Kotlandi alajaamaga. Kaabli täpne maabumiskoht ja tehniline lahendus täpsustatakse projekteerimise ning järgnevate loamenetluste käigus.

Selgitame, et menetluste eraldatus ei tähenda, et ühenduspunkt oleks määramata. Käesolev planeering määrab ühenduse maismaaosa tehnilise sõlmpunktina Kotlandi alajaama asukoha. Läti suunas kulgeva kaabli täpne tee alajaamast rannikule ja edasi lahendatakse eraldi menetluses.

Olemasoleva 110 kV koridori kasutamine

Planeeringumenetluse materjalidest ega läbiviidud hindamistest ei nähtu asjaolusid, mis toetaksid väidet, et olemasolevat liinikoridori oleks aastatel 2024–2025 teadlikult laiendatud eesmärgiga mõjutada käesoleva menetluse tulemust. Planeeringu elluviimiseks ei ole enne kehtestamist rajatud uusi liinikoridore ega tehtud planeeringu realiseerimiseks vajalikke raadamistöid.

Samuti ei lähtu planeering eeldusest, et olemasoleva 110 kV koridori kasutamisel ei ole täiendavat ruumivajadust või raadamist. 110 kV õhuliini kaitsevöönd on 25 meetrit mõlemal pool liini, samas kui 330 kV liini kaitsevöönd on 40 meetrit mõlemal pool telge. Olemasoleva koridori kasutamisel arvestab planeering seega kaitsevööndi laiendamisega 25 meetrilt 40 meetrini mõlemale poole ning õgvenduste ja möödaviikude puhul ka täiendava nihutusruumiga.

Planeeringu seletuskirja elluviimise peatükis on samuti sätestatud, et projekteerimistingimusi hakatakse taotlema pärast planeeringu kehtestamist ning sellele järgnevad projekteerimishanked, uuringud, maa hindamine, kasutusõiguste seadmine ja ehituse ettevalmistamine. Võimalikke olemasoleva elektrivõrgu tavapärase käidu ja hoolduse raames tehtud töid ei saa käsitada Eesti-Läti neljanda elektriühenduse REP-i elluviimise eeltöödena.

Olemasoleva koridori kasutamist on peetud eelistatavaks eelkõige seetõttu, et see võimaldab vähendada vajadust rajada uusi taristukoridore ning seeläbi piirata täiendavaid mõjusid looduskeskkonnale, maakasutusele ja maaomanikele.

Alajaamade asukohad ja rohevõrgustik

Planeeringu eesmärk ei ole määrata tööstusparkide või tootmisalade asukohti ega kavandada piirkondlikku majandusarengut suunavaid tööstusvõrke. Eesmärk on luua Eesti ja Läti vahelise neljanda elektriühenduse rajamiseks vajalik põhivõrgu taristu.

Seetõttu ei saa alajaamade asukoha sobivust hinnata üksnes võimaliku tulevase tööstusarengu või tootmispiirkondade kujunemise kaudu. Alajaamade asukohad on valitud elektriühenduse tehnilisi, keskkonnavalaseid, sotsiaalseid ja majanduslikke eesmärke terviklikult arvestades.

Kotlandi alajaama ja Saaremaa lääneosa õhuliini mõju rohevõrgustikule ja linnustikule on planeeringu koostamisel eraldi hinnatud. Linnustiku eksperthinnangu kohaselt ei lõiku ükski Saaremaa lääneosa alternatiiv Karala-Pilguse linnualaga. Kotlandi-Paiküla alternatiivid jäävad selle piirist ligikaudu 2,4 km kaugusele. Samuti ei lõiku ükski alternatiiv Vilsandi linnualaga. Kotlandi-Paiküla 1 ja 4 alternatiivide lähimad lühikesed lõigud jäävad linnuala piirist ligikaudu 300 meetri kaugusele. Eksperthinnangus on arvestatud võimalikku sookure ja teiste lindude kokkupõrkeriski ning ehitusaegset häiringut. Mõju hinnati tõenäoliselt nõrgaks ning vähendatavaks leevendusmeetmetega, eelkõige liinide tähistamise ja tööde ajastamise kaudu.

Linnustiku alternatiivide koondvõrdluses said Kotlandi-Paiküla 1 ja Kotlandi-Paiküla 4 elupaigakao ja kokkupõrkeriski arvestades tugeva eelistuse.

Rohevõrgustiku analüüsis on samuti hinnatud uue koridori tekitatavat metsamaa killustumist ja olemasolevate liinikoridoride kasutamist. Kotlandi-Paiküla 4 puhul hinnati, et rohevõrgustiku üldine sidusus säilib ning olulist negatiivset mõju võrgustiku toimimisele ei prognoosita. Teistes võrreldud Kotlandi koridorides säilib samuti elustiku liikumisvõimalus, kuigi avatud ja raadatud ala võib suureneda.

Seega on Kotlandi alajaama ja selle õhuliini mõju linnustikule ning rohevõrgustikule planeeringu koostamise käigus hinnatud. Projekteerimisel tuleb lähtuda planeeringus ja eksperthinnangutes määratud leevendusmeetmetest ning täpsustada nende rakendamise vajadust ja ulatust.

Varasemad seisukohad

Teie varasemates menetlusetappides esitatud arvamused ja vastuväited on planeeringumenetluse materjalide osa ning neid on planeeringu koostamisel käsitletud. Varem esitatud seisukohtadele antud vastused jäävad kehtima osas, milles planeeringulahenduse hilisem täpsustamine ei ole nende sisu muutnud.

Kuna käesolevas arvamuses ei ole varasemaid vastuväiteid eraldi täpsustatud ega täiendavalt põhjendatud, lähtutakse nende osas varem antud vastustest. Kui planeeringulahenduse täpsustumine või menetluse käigus lisandunud uus teave mõjutab mõnda varem esitatud küsimust, on seda käsitletud või käsitletakse vastavas osas koos käesolevas menetlusetapis esitatud arvamustega.

Täiendav teave

Kompensatsiooni ja talumistasu kohta saab täpsemat teavet maaomanikele koostatud juhendist: [juhendmaterjal maaomanikele](#). Lisateave, sh korduma kippuvad küsimused, on kättesaadav planeeringu veebilehel: [Eesti-Läti neljas elektriühendus | Riigiplaneering](#).

Lisaks teavitame, et Eesti–Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu avaliku väljapaneku tulemusi tutvustatakse avalikel aruteludel, mis toimuvad järgmiselt:

16.09.2026 kell 17.30 Järvakandi Kultuurihallis (1. Mai 1, Järvakandi, Kehtna vald)
21.09.2026 kell 17.30 Kuressaare Kultuurikeskuses (Tallinna 6, Kuressaare)
22.09.2026 kell 17.30 Lihula Kultuurimajas (Tallinna mnt 1a, Lihula, Lääneranna vald)
23.09.2026 kell 17.30 veebiarutelul (osalemislink avaldatakse planeeringu kodulehel)
28.09.2026 kell 17.30 Paide Muusika- ja Teatrimajas (Pärnu 18, Paide)

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ivan Sergejev
planeeringute asekancler

Monika Korolkov +372 5884 7055
monika.korolkov@mkm.ee